

Środa, 7 lipca 2021 r.

P9_TA(2021)0337

Ochrona interesów finansowych UE – zwalczanie nadużyć finansowych – sprawozdanie roczne za 2019 r.**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie ochrony interesów finansowych UE – zwalczanie nadużyć finansowych – sprawozdanie roczne za 2019 r. (2020/2246(INI))**

(2022/C 99/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 310 ust. 6 i art. 325 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie wcześniejszych sprawozdań rocznych Komisji i Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 3 września 2020 r. pt. „31 sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych (2019 r.)” (COM(2020)0363) oraz dołączone do niego dokumenty robocze służb (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 i SWD(2020)0160),
- uwzględniając sprawozdanie OLAF za 2019 r. oraz sprawozdanie z działalności Komitetu Nadzoru OLAF za 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie roczne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu za rok budżetowy 2019 wraz z odpowiedziami instytucji ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 ⁽²⁾ (rozporządzenie OLAF),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2223 z 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych ⁽³⁾,
- uwzględniając wyrok Sądu (pierwsza izba) z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie T-617/17 *Vialto Consulting Kft.* przeciwko Komisji ⁽⁴⁾,
- uwzględniając wyrok Sądu (szósta izba) z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie T-399/17 *Dalli* przeciwko Komisji ⁽⁵⁾ oraz wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-615/19 P *Dalli* przeciwko Komisji,
- uwzględniając wyrok Sądu z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie T-290/18 *Agmin Italy SpA* przeciwko Komisji ⁽⁶⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii ⁽⁷⁾,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2019 z dnia 10 stycznia 2019 r. zatytułowane „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”,

⁽¹⁾ Dz.U. C 377 z 9.11.2020, s. 13.

⁽²⁾ Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 49.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 295 z 2.9.2019, s. 24.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 255 z 29.7.2019, s. 31.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 215 z 29.6.2020, s. 29.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

Środa, 7 lipca 2021 r.

- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 06/2019 z dnia 16 maja 2019 r. zatytułowane „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – instytucje zarządzające powinny usprawnić wykrywanie, reagowanie i koordynację działań”,
 - uwzględniając przegląd Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 9 października 2018 r. zatytułowany „Kontrola UE za 2017 r. w skrócie – wprowadzenie do sprawozdań rocznych za 2017 r.”
 - uwzględniając sprawozdanie ekspertów z 10 września 2020 r. sporządzone na zlecenie Komisji pt. „Badanie i sprawozdania dotyczące luki w podatku VAT w państwach członkowskich UE-28 – sprawozdanie końcowe za 2020 r.”,
 - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii ⁽⁸⁾ (dyrektywa PIF),
 - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej ⁽⁹⁾,
 - uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1798 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie powołania Europejskiego Prokuratora Generalnego w Prokuraturze Europejskiej ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przeglądu dokonywanego w odniesieniu do Unii Europejskiej na podstawie mechanizmu przeglądu wdrożenia Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC) (COM(2020)0793),
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie roli demaskatorów w ochronie interesów finansowych UE ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając decyzję Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej oraz uchylającą decyzję 2014/335/UE, Euratom ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2019 r. zatytułowany „Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych – wzmocnienie działań w celu ochrony budżetu UE” (COM(2019)0196),
 - uwzględniając dalsze wdrażanie programu Herkules III,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/785 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Unijny program zwalczania nadużyć finansowych i uchylające rozporządzenie (UE) nr 250/2014 ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025 (COM(2021)0170),
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0209/2021),
- A. mając na uwadze, że formalnie państwa członkowskie i Komisja ponoszą wspólną odpowiedzialność i muszą ściśle ze sobą współpracować, aby chronić interesy finansowe Unii oraz zwalczać nadużycia finansowe i korupcję; mając na uwadze, że faktycznie organy państw członkowskich zarządzały około 74 % wydatków UE i pobierały tradycyjne zasoby własne Unii w odniesieniu do budżetu UE na 2019 r.;
- B. mając na uwadze, że choć Komisja powinna wypełniać swoje obowiązki w ramach zarządzania dzielonego w zakresie nadzoru, kontroli i audytu, posiada ona jedynie zdolność do monitorowania około 10 % wszystkich wydatków;

⁽⁸⁾ Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 274 z 28.10.2019, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 56.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 110.

Środa, 7 lipca 2021 r.

- C. mając na uwadze, że art. 310 ust. 6 TFUE stanowi, że „Unia i państwa członkowskie, zgodnie z postanowieniami artykułu 325, zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii”; mając na uwadze, że art. 325 ust. 2 TFUE stanowi, że „państwa członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe Unii, jakie podejmują do zwalczania nadużyć finansowych naruszających ich własne interesy finansowe”; mając na uwadze, że art. 325 ust. 3 TFUE stanowi, że „państwa członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi” oraz że „organizują z Komisją ścisłą i regularną współpracę między właściwymi organami”; mając na uwadze, że zgodnie z art. 325 ust. 4 TFUE należy konsultować się z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym w sprawie wszelkich środków przyjmowanych przez prawodawcę w dziedzinie zapobiegania nadużyciom finansowym naruszającym interesy finansowe UE i zwalczania tych nadużyć;
- D. mając na uwadze, że w art. 83 TFUE wymienia się korupcję jako szczególnie poważne przestępstwo o wymiarze transgranicznym;
- E. mając na uwadze, że różnorodność systemów prawnych i administracyjnych w państwach członkowskich należy odpowiednio uwzględnić, aby stworzyć bardziej ujednoczone systemy administracyjne i sprawozdawcze w UE oraz skutecznie zapobiegać nieprawidłowościom i zwalczać nadużycia finansowe i korupcję w sposób gwarantujący bardziej wymierne i zadowalające rezultaty;
- F. mając na uwadze, że VAT jest ważnym źródłem dochodów budżetów krajowych oraz mając na uwadze, że w 2019 r. zasoby własne oparte na VAT stanowiły 11,97 % całkowitych dochodów w budżecie UE;
- G. mając na uwadze, że systematyczne i zinstytucjonalizowane oraz występujące na wysokim szczeblu przypadki korupcji i celowego osłabiania mechanizmów kontroli i równowagi oraz niezależności instytucji odpowiedzialnych za monitorowanie i kontrolę finansów w niektórych państwach członkowskich poważnie szkodzą interesom finansowym Unii, a jednocześnie stanowią zagrożenie dla demokracji, praw podstawowych i praworządności; przypomina o szkodliwym wpływie korupcji na zaufanie obywateli UE do instytucji;
- H. mając na uwadze, że według Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wiedza Komisji na temat skali, charakteru i przyczyn nadużyć finansowych jest niewystarczająca i nie wszystkie potencjalne nadużycia są zgłaszane w systemie zarządzania nieprawidłowościami;
- I. mając na uwadze, że korupcja w różnym stopniu dotyka wszystkie państwa członkowskie i nie tylko stanowi obciążenie dla gospodarki UE, ale również osłabia demokrację i praworządność w całej Europie;

Uwagi ogólne

- z zadowoleniem przyjmuje 31 sprawozdanie roczne Komisji w sprawie ochrony interesów finansowych UE i zwalczania nadużyć finansowych (sprawozdanie PIF), w którym podkreślono osiągnięcia dokonane w 2019 r. w odniesieniu do konsolidacji ram instytucjonalnych w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i nieprawidłowości na szczeblu UE, co osiągnięto dzięki transpozycji do prawa krajowego przez 18 państw członkowskich środków przewidzianych w dyrektywie PIF do końca roku 2019, a łącznie 22 państwa członkowskie uczyniły to do czerwca 2020 r.; wzywa pozostałe państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań oraz zapewnienia pełnej i prawidłowej transpozycji dyrektywy w jak najkrótszym czasie; wzywa Komisję, aby ściśle monitorowała proces transpozycji we wszystkich państwach członkowskich, a także by korzystała ze swoich uprawnień do wszczynania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdy państwa członkowskie nie przestrzegają zasad procesu transpozycji;
- ubolewa, że 3 grudnia 2020 r. Komisja musiała skierować uzasadnione opinie do Irlandii i Rumunii z powodu braku transpozycji dyrektywy PIF do prawa krajowego; zauważa, że 15 grudnia 2020 r. Rumunia dokonała transpozycji dyrektywy PIF do prawa krajowego;
- podkreśla, że poszanowanie praworządności jest podstawowym warunkiem należytego zarządzania finansami, w tym sprawnego i skutecznego przydziału funduszy UE i zarządzania nimi, oraz zwalczania korupcji i nieprawidłowego zarządzania; wyraża zatem duże zadowolenie z powodu przyjęcia rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii;

Środa, 7 lipca 2021 r.

4. z zadowoleniem przyjmuje niezwłoczne rozpoczęcie prac Komisji nad przejrzystą metodyką i analizą potencjalnych przypadków; dostrzega kilkukrotne jasne stwierdzenia Komisji, że będzie ona wypełniać rolę „strażniczki traktatów” i stosować rozporządzenie (UE, Euratom) 2020/2092 od dnia jego wejścia w życie bez zbędnej zwłoki, aby nie pominąć żadnego przypadku w toku niezbędnych prac przygotowawczych w pierwszej połowie 2021 r.; przypomina, że rozporządzenie (UE, Euratom) 2020/2092 ma zastosowanie do wszystkich zobowiązań i płatności począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r., by chronić interesy beneficjentów i odbiorców końcowych;

Wykryte nieprawidłowości związane z nadużyciami finansowymi i niezwiązane z nimi

5. zauważa, że łączna liczba nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, zgłoszonych w 2019 r., wyniosła ogółem 11 726 przypadków (o 2 % mniej niż w 2018 r.) i dotyczyła kwoty ok. 1,6 mld EUR, co stanowi spadek o 34 % w porównaniu z rokiem 2018; zauważa w związku z tym, że dane dotyczące liczby spraw i kwot, o jakie chodzi każdego roku, są stale oceniane i aktualizowane i należy je rozpatrywać w perspektywie długoterminowej;

6. zauważa, że liczba wykrytych nieprawidłowości zgłoszonych jako nadużycia finansowe wskazuje na poziom wykrywania i zdolność do przewidywania potencjalnych nadużyć finansowych przez państwa członkowskie i organy Unii, ale nie bezpośrednio na poziom nadużyć finansowych mających wpływ na budżet UE lub konkretne państwo członkowskie; zauważa, że nie wiadomo, jak wiele nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi pozostaje niezgłoszonych każdego roku, co znacznie utrudnia ocenę skuteczności działań na rzecz zwalczania nadużyć finansowych; przypomina, że w 2019 r. w dwóch sprawozdaniach specjalnych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego podkreślono niedociągnięcia Komisji związane z dostrzeżeniem skali, charakteru i przyczyn nadużyć finansowych, wskazano uchybienia w strategicznym podejściu Komisji do zarządzania ryzykiem nadużyć i wezwano Komisję do podjęcia bardziej proaktywnych działań w celu rozwiązania tych problemów; w związku z tym wzywa Komisję, by opracowała metodykę, która zwiększy wiarygodność i pozwoli dokładniej oszacować skalę nadużyć finansowych w UE; zauważa, że wykrycie i zgłoszenie nieprawidłowości oznacza, że zastosowano środki naprawcze, aby chronić interesy finansowe Unii, oraz że w stosownych przypadkach wszczęto postępowanie karne;

7. zauważa, że liczba nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, zgłoszonych w 2019 r. (939 przypadków, co stanowi 8 % wszystkich nieprawidłowości), i związane z nimi kwoty finansowe (około 461,4 mln EUR, tj. 28 % wszystkich kwot finansowych, których dotyczyły nieprawidłowości) znacznie spadły w porównaniu z 2018 r.; zauważa, że w 2019 r. liczba zgłoszonych nieprawidłowości związanych z nadużyciem finansowym była o 40 % niższa niż w 2015 r. i 25 % niższa od średniej za okres 2015–2019; zauważa, że w 2019 r. 514 nieprawidłowości związanych z wydatkami i zgłoszonych jako związane z nadużyciami finansowymi stanowiło 0,3 % płatności za 2019 r., natomiast 425 nieprawidłowości związanych z dochodami i zgłoszonych jako nadużycia finansowe odpowiadało 0,3 % kwoty brutto tradycyjnych zasobów własnych pobranych w 2019 r.;

8. zwraca uwagę, że liczba nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, odnotowanych w 2019 r. (10 787 przypadków), utrzymała się na niezmiennym poziomie w porównaniu z 2018 r., podczas gdy odnośne kwoty finansowe spadły o 8 % do około 1,2 mld EUR; zauważa, że w 2019 r. 6 550 nieprawidłowości związanych z wydatkami i zgłoszonych jako niezwiązane z nadużyciami finansowymi stanowiło 0,5 % płatności za 2019 r., natomiast 4 237 nieprawidłowości związanych z dochodami i zgłoszonych jako niemające związku z nadużyciami finansowymi odpowiadało 1,5 % kwoty brutto tradycyjnych zasobów własnych pobranych w 2019 r.;

9. podkreśla, że zmiana liczby wykrytych nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi odzwierciedla sytuację w konkretnym punkcie w czasie, którą należy rozpatrywać w kontekście innych istotnych czynników; podkreśla, że zgłoszony spadek łącznej liczby przypadków nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi może wskazywać na pozytywny trend ogólnego spadku nieuczciwej działalności lub negatywny trend zmniejszenia wykrywalności nadużyć;

10. podkreśla, że w szczególności w odniesieniu do nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi stwierdzone przypadki były skoncentrowane w kilku państwach członkowskich, co sugeruje różne podejście do stosowania prawa karnego do celów ochrony budżetu UE; podkreśla i ubolewa, że wiele państw członkowskich nie ma specjalnych przepisów dotyczących zwalczania przestępczości zorganizowanej typu mafijnego, której udział w działalności transgranicznej i sektorach wpływających na interesy finansowe Unii stale rośnie; wzywa Komisję, by uwzględniła te różnice między państwami członkowskimi i rozważyła nowe środki harmonizacji;

Środa, 7 lipca 2021 r.

11. przypomina, że z powodu różnego stopnia cyfryzacji w państwach członkowskich braki dotyczące trafności i porównywalności danych i technologii sprawozdawczości nadal poważnie wpływają na jakość i wiarygodność informacji, do jakich Komisja ma dostęp w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami i systemu OWNRES; ubolewa, że stwierdzenie niewłaściwego wykorzystywania, nadużyć i przywłaszczenia środków UE najczęściej jest wynikiem przypadkowego wykrycia przez Komisję i Trybunał Obrachunkowy w trakcie kontroli próby lub wynikiem dochodzeń prowadzonych przez OLAF; wyraża zaniepokojenie z powodu powtarzających się ustaleń Trybunału Obrachunkowego, że prace niektórych organów krajowych uznaje się za nadmiernie narażone na błędy, a przez to niewiarygodne; podkreśla, że te niedostatki mają wpływ na jakość zgłaszanych przez państwa członkowskie Komisji danych dotyczących liczby wykrytych nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi; zauważa, że w 2019 r. trzy państwa członkowskie nie zgłosiły żadnych nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi⁽¹⁵⁾; wyraża szczególne zaniepokojenie z powodu niedoborów odpowiedniego personelu i kwalifikacji niektórych organów krajowych oraz z powodu braku audytów wewnętrznych;

12. podkreśla, że kryzys związany z COVID-19 obarczył dodatkowym ryzykiem wykonanie budżetu UE; zauważa z zaniepokojeniem, że ponad połowa nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi została zgłoszona przez dwa państwa członkowskie oraz że niektóre państwa członkowskie regularnie nie zgłaszają ani jednego przypadku nadużyć finansowych; wzywa Komisję, by zwróciła na te przypadki szczególną uwagę oraz monitorowała i podejmowała działania w celu pełnej ochrony budżetu UE, a także przeprowadzała wyrывkowe kontrole na miejscu, w szczególności w wyjątkowych okolicznościach związanych z kryzysem; podziela pogląd Komisji, że zwalczanie nadużyć finansowych i nieprawidłowości jest kwestią najwyższej wagi, w szczególności w dobie kryzysu⁽¹⁶⁾;

13. wzywa państwa członkowskie i Komisję do ściślejszej współpracy w zakresie wymiany informacji, usprawnienia gromadzenia danych i zwiększenia skuteczności kontroli; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie do publikowania danych dotyczących beneficjentów końcowych w jednolitym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie, a także do zapewnienia interoperacyjności ze stosowanymi przez Komisję narzędziami monitorowania; zdecydowanie wzywa Komisję, by przeprowadziła skrupulatną analizę przyczyn i możliwych strukturalnych problemów leżących u podstaw utrzymujących się niedociągnięć systemowych wpływających na wiarygodność prac niektórych organów krajowych oraz zwróciła szczególną uwagę na ewentualne różnice między systemami poszczególnych krajów; apeluje do Komisji o wystosowanie jasnych zaleceń do organów krajowych poszczególnych krajów; zwraca się do Komisji o nawiązanie zorganizowanego dialogu z władzami krajowymi i Trybunałem Obrachunkowym w celu stałej pracy nad budowaniem zdolności i wymianą najlepszych praktyk z myślą o poprawie wiarygodności pracy organów krajowych, a także o informowanie Parlamentu o poczynionych postępkach; wzywa Komisję do zapewnienia dalszego wsparcia w celu poprawy współpracy w ramach sieci Eurofisc;

14. w związku z tym powtórnie wzywa Komisję do stworzenia jednolitego systemu zbierania od państw członkowskich porównywalnych danych o nieprawidłowościach i nadużyciach finansowych, by unormować proces zgłaszania oraz zapewnić jakość przekazywanych informacji i porównywalność danych;

Dochody — oszustwa związane z zasobami własnymi

15. zauważa, że w 2019 r. jako nadużycia finansowe związane z dochodami zgłoszono 425 nieprawidłowości, czyli o 21 % mniej niż 541 nieprawidłowości zgłaszanych średnio w roku w latach 2015–2019; zauważa ponadto, że szacowana i ustalona kwota tradycyjnych zasobów własnych (80 mln EUR) w 2019 r., której problem ten dotyczy, jest o 19 % niższa niż średnia z pięciu lat wynosząca 98 mln EUR; zauważa, że kontrola prowadzona przez służby ds. zwalczania nadużyć finansowych była najskuteczniejszą metodą wykrywania przypadków nadużyć finansowych;

16. zauważa, że w 2019 r. wykryto i zgłoszono 4 237 nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, czyli o 6 % mniej niż średnia z pięciu lat, oraz że szacowana i ustalona kwota tradycyjnych zasobów własnych, której to dotyczy, wynosi 397 mln EUR w 2019 r., czyli o 3 % mniej niż średnia z pięciu lat; ponadto zauważa, że nieprawidłowości niezwiązane z nadużyciami finansowymi wykrywano przede wszystkim podczas kontroli po zwolnieniu towarów;

17. podkreśla powagę obecnej sytuacji w odniesieniu do nadużyć finansowych polegających na niepłaconiu VAT, w szczególności oszustw karuzelowych; apeluje do wszystkich państw członkowskich o udział we wszystkich obszarach działalności sieci Eurofisc, aby ułatwić przepływ informacji pomocnych w zwalczaniu nadużyć finansowych;

⁽¹⁵⁾ Cypr, Luksemburg i Malta.

⁽¹⁶⁾ Sprawozdanie PIF – rozdział 10.2, s. 31.

Środa, 7 lipca 2021 r.

18. zauważa na podstawie sprawozdania końcowego w sprawie luki w podatku VAT za 2020 r., że w 2018 r. luka w podatku VAT w UE spadła do 140 mld EUR i może spaść poniżej 130 mld EUR w 2019 r.; jest jednak zaniepokojony, że ubytek VAT w 2020 r. może wynieść 164 mld EUR, i zwraca się do Komisji o dokładne wyjaśnienie, czy ten wzrost ma jakikolwiek związek z pandemią COVID-19;

19. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu znacznego wpływu oszustw związanych z VAT na budżet UE oraz budżety krajowe; uważa, że bardzo istotne jest nasilenie walki z najpoważniejszym rodzajem oszustw związanych z VAT – wewnątrzspółnotowymi oszustwami typu „znikający podmiot gospodarczy”, których koszt szacuje się na 40–60 mld EUR rocznie; wzywa Komisję, by oceniła mocne i słabe strony poszczególnych możliwych sposobów walki z wewnątrzspółnotowymi oszustwami typu „znikający podmiot gospodarczy”, w szczególności zaś by wprowadziła opracowany przez badaczy cyfrowy system sprawozdawczy oparty na transakcjach w czasie rzeczywistym (TX++) lub połączenie docelowego systemu VAT z cyfrową sprawozdawczością opartą na transakcjach w czasie rzeczywistym;

20. zauważa, że w 2019 r. państwa członkowskie zgłosiły 16 środków przeciwdziałania nadużyciom związanym z dochodami: osiem w obszarze oszustw celnych, pięć w dziedzinie oszustw podatkowych oraz trzy będące połączeniem tych dwóch rodzajów oszustw; zauważa, że w 2019 r. Komisja rozpoczęła proces oceny mający określić, jak przydatne w zapobieganiu oszustwom celnym jest rozporządzenie Rady (WE) nr 515/97⁽¹⁷⁾;

21. zauważa, że w latach 2017–2019 Komisja przeprowadziła inspekcje na miejscu dotyczące strategii kontroli w dziedzinie wartości celnej we wszystkich państwach członkowskich i stwierdziła, że interesy finansowe Unii nie były skutecznie chronione, co doprowadziło do znacznych strat tradycyjnych zasobów własnych w budżecie UE; zauważa, że OLAF opublikował sprawozdania z dochodzeń zawierające zalecenia dla sześciu państw członkowskich, które nie wdrożyły w pełni niezbędnych środków w celu konsekwentnego zwalczania nadużyć finansowych polegających na zaniżaniu wartości; wzywa Komisję, by przedstawiła Parlamentowi sprawozdania ze wskazaniem państw członkowskich, które mogłyby udostępnić swoje najlepsze praktyki pozostałym, oraz tych, w których nadal utrzymują się istotne wyzwania;

22. zauważa, że w 2019 r. towarami najbardziej dotkniętymi oszustwami i nieprawidłowościami w kategoriach pieniężnych były panele słoneczne, podobnie jak miało to miejsce w latach 2018 i 2017; wzywa Komisję do uznania systemowego charakteru takich oszustw i zdecydowanie wzywa Radę i państwa członkowskie do podjęcia zdecydowanych działań w tym zakresie;

23. zauważa, że istnieją poważne wątpliwości co do dokładności kwot tradycyjnych zasobów własnych (należności celnych) przekazywanych do budżetu UE przez Zjednoczone Królestwo w wyniku dochodzeń prowadzonych przez OLAF w sprawie oszustw związanych z zaniżaniem wartości w odniesieniu do tekstyliów i obuwia przywożonych z Chin przez terytorium Zjednoczonego Królestwa oraz dochodzeń prowadzonych przez Komisję w ramach zarządzania zasobami własnymi; zdecydowanie krytykuje fakt, że Zjednoczone Królestwo wciąż odmawia przekazania do budżetu UE brakujących kwot tradycyjnych zasobów własnych za okres 2011–2017 (2,679 mld EUR brutto); z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w marcu 2019 r. Komisja skierowała do Trybunału Sprawiedliwości sprawę przeciwko Zjednoczonemu Królestwu w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku ze stratami tradycyjnych zasobów własnych wynikającymi z zaniżonej wartości przywozu; zwraca się do Komisji o zgłaszanie wszelkich zmian w tym względzie;

24. jest głęboko zaniepokojony niekwantyfikowalnym zastrzeżeniem utrzymanym na 2019 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Budżetu (DG BUDG), w którym stwierdzono, że oszustwa polegające na zaniżaniu wartości częściowo przeniosły się do innych państw członkowskich, co w pewnym stopniu wpływa na pobieranie tradycyjnych zasobów własnych do czasu ostatecznej kwantyfikacji; zauważa, że Komisja przeprowadziła inspekcje dotyczące zaniżania wartości we wszystkich państwach członkowskich i sprawdziła, w jaki sposób państwa członkowskie są zorganizowane w celu rozwiązywania problemów związanych z zaniżaniem wartości, w szczególności w odniesieniu do tekstyliów i obuwia z Chin; zauważa, że zaniżanie wartości towarów przywożonych do UE stanowi i nadal będzie stanowić zagrożenie dla dochodów, a także stwarza istotne wyzwanie, któremu należy stawić czoła w nadchodzących latach; zauważa, że Komisja podejmie działania następcze i obciąży państwa członkowskie odpowiedzialnością finansową za ewentualne straty; wyraża zaniepokojenie, że zgodnie ze wstępnymi obliczeniami straty tradycyjnych zasobów własnych w 2019 r. wyniosły 1% całkowitych tradycyjnych zasobów własnych w tymże roku; zwraca się do Komisji o niezwłoczne poinformowanie Parlamentu o ustaleniach i konsekwencjach przeprowadzonych przez nią kontroli i obliczeń ilościowych po ich zakończeniu;

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 515/97 z dnia 13 marca 1997 r. w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi Państw Członkowskich i współpracy między Państwami Członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego (Dz.U. L 82 z 22.3.1997, s. 1).

Środa, 7 lipca 2021 r.

25. przypomina, że połączenie różnych metod wykrywania (kontrole zwalniania towarów, kontrole po zwolnieniu towarów, kontrole prowadzone przez służby ds. zwalczania nadużyć finansowych i inne) najskuteczniej służy wykrywaniu nadużyć oraz że skuteczność każdej z metod zależy od danego państwa członkowskiego, skutecznej koordynacji jego administracji oraz zdolności odpowiednich służb państw członkowskich do wzajemnej komunikacji; wzywa Komisję do informowania Rady o tym, które państwa członkowskie mogłyby udostępnić swoje najlepsze praktyki pozostałym oraz w których nadal utrzymują się istotne wyzwania;

26. zauważa, że w ciągu ostatnich pięciu lat roczna stopa odzysku dotycząca tradycyjnych zasobów własnych wahała się od 52 do 66 %, a stopa odzysku w przypadkach zgłoszonych w 2019 r. wynosi obecnie około 57 %; zauważa, że różnice w odzysku między państwami członkowskimi mogą wynikać z takich czynników jak rodzaj nadużycia finansowego lub nieprawidłowości bądź rodzaj dłużnika; zauważa, że według stanu na marzec 2020 r. ogólna stopa odzysku dla wszystkich lat 1989–2019 wynosiła 61 %; ponawia apel do Komisji o przedstawianie każdego roku sprawozdań dotyczących kwoty zasobów własnych UE odzyskanych w następstwie zaleceń wydanych przez OLAF oraz do informowania organu udzielającego absolutorium o kwotach, które pozostają do odzyskania;

Oszustwa w zakresie wydatków

27. zwraca uwagę, że w 2019 r. zgłoszono 514 nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi w wydatkach, a kwota, której nieprawidłowości dotyczyły, wyniosła 381,4 mln EUR (0,3 % płatności w 2019 r.);

28. zwraca uwagę, że w 2019 r. zgłoszono 6 550 nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi w wydatkach, co stanowiło 0,5 % płatności w 2019 r.;

29. zauważa, że jeśli chodzi o wspólną politykę rolną (WPR), wykrywanie nieprawidłowości koncentrowało się w kilku państwach członkowskich, w szczególności w przypadku nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, co sugeruje, że różne podejścia do stosowania prawa karnego w celu ochrony budżetu UE lub praktyk sprawozdawczych dotyczących podejrzewanych nadużyć finansowych mogą być istotnymi czynnikami uzasadniającymi różnice między państwami członkowskimi; zauważa, że choć ogólne kwoty finansowe w 2019 r. zasadniczo nie uległy zmianie, wzrosły kwoty związane ze wsparciem bezpośrednim, a kwoty na rozwój obszarów wiejskich wzrosły; zauważa w szczególności, że w obszarze wsparcia bezpośredniego większość wykrytych przypadków wskazywała na wykorzystanie sfałszowanych dokumentów lub wniosków o pomoc, podczas gdy w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich wiele wykrytych przypadków było związanych z wdrażaniem; wyraża zaniepokojenie, że tworzenie sztucznych warunków do otrzymywania wsparcia finansowego jest powszechnym rodzajem oszustw w zakresie wsparcia bezpośredniego, co wskazuje na związek między sposobem działania przy nieprawidłowościach związanych z nadużyciami finansowymi a etyką i uczciwością; zauważa, że nastąpił znaczny spadek nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich ze względu na spadek liczby wykrytych przypadków związanych z okresem programowania 2007–2013, zgodnie z cyklem programowania, oraz powolne rozpoczęcie wykrywania nieprawidłowości związanych z okresem programowania 2014–2020, a także zauważa, że w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich nadal wykrywano więcej nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi niż w przypadku wsparcia bezpośredniego; zwraca jednak uwagę, że w przypadku środków rynkowych odnotowano najwyższy wskaźnik wykrywania nadużyć finansowych, wynoszący 0,87 %, ponad czterokrotnie wyższy niż w przypadku rozwoju obszarów wiejskich w odniesieniu do nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, natomiast w przypadku nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi wskaźnik wykrywania nieprawidłowości był prawie dwukrotnie wyższy niż w przypadku rozwoju obszarów wiejskich; ponadto na podstawie sprawozdań rocznych Trybunału Obrachunkowego za 2017 r.⁽¹⁸⁾ zauważa, że sposób wydatkowania środków ma wpływ na ryzyko błędu oraz że w szczególności błędy ograniczały się głównie do zwrotów kosztów, podczas gdy poziom błędu w przypadku płatności z tytułu uprawnień był poniżej progu istotności wynoszącego 2 %;

30. ponawia swój apel o wprowadzenie maksymalnych kwot płatności, które jedna osoba fizyczna może otrzymać z pierwszego i drugiego filaru WPR oraz funduszy spójności; jest zdania, że maksymalne kwoty określone dla osób fizycznych stwarzają większe utrudnienie do obejścia; przypomina, że beneficjenci mogą sztucznie dzielić swoje przedsiębiorstwa lub tworzyć dodatkowe przedsiębiorstwa, z których wszystkie mogą otrzymać maksymalną kwotę finansowania, aby obejść limit określony dla osoby prawnej; z zadowoleniem przyjmuje intencje zawarte w propozycji, by wszystkie przedsiębiorstwa należące do tej samej grupy uwzględniać jako jednego beneficjenta WPR; uważa jednak, że wysiłki te są niewystarczające, gdyż nieprzejrzyste i bardzo złożone struktury przedsiębiorstw, często obejmujące podmioty w kilku państwach członkowskich lub państwach trzecich, sprawiają, że bardzo trudno jest zidentyfikować wszystkie

⁽¹⁸⁾ Europejski Trybunał Obrachunkowy, *Kontrola UE za 2017 r. w skrócie – wprowadzenie do sprawozdań rocznych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2017 r.*, str. 11.

Środa, 7 lipca 2021 r.

przedsiębiorstwa należące do tej samej grupy jako takie i zapewnić ich faktyczne traktowanie jako jednego beneficjenta, oraz otwierają inne możliwości obchodzenia tych obostrzeń; wzywa Komisję, by uwzględniła propozycję limitów dla osób fizycznych do celów WPR i funduszy spójności we wniosku dotyczącym przeglądu rozporządzenia finansowego⁽¹⁹⁾;

31. ponownie wyraża zaniepokojenie faktem, że dotacje w ramach WPR nadal zachęcają do zawłaszczania gruntów przez struktury przestępcze i oligarchiczne; ponawia pilny apel do Komisji o ustanowienie mechanizmu składania skarg, dzięki któremu rolnicy i MŚP stojący wobec zawłaszczania ziemi, poważnych uchybień ze strony władz krajowych, nieprawidłowego lub stronniczego traktowania w przetargach lub przy podziale dotacji, nacisków lub zastraszania ze strony struktur przestępczych, przestępczości zorganizowanej lub struktur oligarchicznych, bądź doświadczający innych poważnych naruszeń praw podstawowych mogliby składać skargi bezpośrednio do Komisji; wyraża zadowolenie, że taki mechanizm składania skarg zaproponowano w nowym rozporządzeniu w sprawie WPR;

32. zwraca uwagę na złożoność analizy danych dotyczących polityki spójności i różne fazy okresu programowania 2007–2013; zauważa, że zgłoszone kwoty finansowe były znacznie niższe niż w wyjątkowym roku 2018, ale średnio wykazują tendencję wzrostową w odniesieniu do funduszy spójności; podkreśla znaczenie współpracy z organami sądowymi i podkreśla, że należy zwrócić większą uwagę na niespodziewane pogorszenie sytuacji w zakresie kwot finansowych dotyczących nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi oraz niezwiązanymi z nadużyciami finansowymi, oraz, z wyłączeniem przypadków „wyjątkowych”, w przypadku okresu programowania 2014–2020 w 2019 r. w odniesieniu do kwot finansowych dotyczących nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi w odniesieniu do wszystkich funduszy, a w szczególności Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR); podkreśla pilną potrzebę przeprowadzenia pełnego dochodzenia przez Komisję, OLAF i Prokuraturę Europejską, czy stosowanie przez państwa członkowskie różnych modeli sprawozdawczości pod względem tendencji do wykrywania nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi na znaczne kwoty finansowe ma związek z możliwymi konfliktami interesów zainteresowanych stron w państwach członkowskich lub nawet działalnością przestępczą;

33. jest bardzo zaniepokojony doniesieniami mediów o współfinansowanych ze środków UE inwestycjach w infrastrukturę, której przeznaczenie zostało zmienione po upływie minimalnego wymaganego okresu trzech lub pięciu lat; ubolewa nad zarzutami oszustwa i osobistego wzbogacenia się w wyniku tej zmiany przeznaczenia; ubolewa, że Komisja nie była w stanie dostarczyć dodatkowych informacji, które rozwiałyby wszelkie pozostałe wątpliwości; z zadowoleniem przyjmuje zamiar podjęcia przez Komisję odpowiednich działań następczych w związku z tymi zarzutami i wzywa Komisję, by złożyła Parlamentowi sprawozdanie z ustaleń; ponadto wzywa Komisję do dokonania analizy, w których państwach członkowskich istnieją poważne problemy związane ze zmianą przeznaczenia projektów infrastrukturalnych współfinansowanych przez UE;

34. uważa, że wymagany przez prawo okres trwałości wynoszący od trzech do pięciu lat jest zbyt krótki, biorąc pod uwagę znaczne kwoty współfinansowania i długowieczność takich projektów; ubolewa, że współprawodawcy nie zdecydowali o wprowadzeniu wymogów dłuższej trwałości podczas przeglądu rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁽²⁰⁾; zwraca uwagę na istotne różnice między państwami członkowskimi, jeżeli chodzi o krajowe przepisy dotyczące trwałości inwestycji infrastrukturalnych i przedwczesnej zmiany przeznaczenia;

35. wzywa Komisję, by przeprowadziła dokładną analizę różnych przepisów krajowych dotyczących wymogu trwałości współfinansowanych inwestycji i przedwczesnej zmiany przeznaczenia zarówno w przypadku infrastruktury, jak i sprzętu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na to, czy przepisy krajowe wykraczają poza minimalne wymogi UE; wzywa Komisję, by złożyła Parlamentowi sprawozdanie z ustaleń;

36. przypomina wymogi w zakresie przejrzystości dotyczące WPR i polityki spójności, które zobowiązują właściwe organy państw członkowskich do prowadzenia publicznie dostępnej listy beneficjentów końcowych; zdecydowanie wzywa państwa członkowskie do publikowania takich danych w jednolitym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie, a także do zapewnienia interoperacyjności tych informacji; domaga się, aby Komisja gromadziła i agregowała dane oraz publikowała listy największych beneficjentów każdego funduszu w każdym państwie członkowskim;

37. zauważa, że jeżeli chodzi o nieprawidłowości związane z nadużyciami finansowymi, wykryte w 2019 r., działania związane z infrastrukturą zdrowotną wiązały się z naruszeniem przepisów dotyczących zamówień publicznych, a najczęściej wykrywane problemy dotyczyły dokumentów potwierdzających: 15 państw członkowskich zgłosiło nieprawidłowości w działaniach związanych z infrastrukturą zdrowotną, a siedem z nich wykryło również nadużycia

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

⁽²⁰⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.

Środa, 7 lipca 2021 r.

finansowe; zauważa, że niezgłoszenie nieprawidłowości w tej dziedzinie przez inne państwa członkowskie nie oznacza, że takie ryzyko ich nie dotyczyło, i wzywa Komisję, OLAF i Prokuraturę Europejską do dopilnowania, aby problem nadużyć, w szczególności związanych z walką z pandemią COVID-19, nie pozostał nierozwiązany;

38. wyraża zaniepokojenie z powodu powtarzających się doniesień Trybunału Obrachunkowego i Komisji o utrzymujących się uchybieniach w dziedzinie udzielania zamówień publicznych w kilku państwach członkowskich; wzywa Komisję, by przeprowadziła dokładną analizę przyczyn tego stanu rzeczy w państwach członkowskich, w których występują zauważalne uchybienia, oraz by precyzyjnie określiła, w jakim stopniu uchybienia te wynikają z błędów formalnych czy systemowych nadużyć i korupcji; jest zdania, że drobne błędy formalne należy traktować inaczej oraz że Komisja powinna skupić większą uwagę na poważniejszych problemach, takich jak zamierzone manipulowanie kryteriami przetargowymi preferującymi określonych lub jednostkowych oferentów, korupcja związana z wyborem oferenta, konflikty interesów i inne oszukańcze nadużycie funduszy;

39. przypomina, że pełna przejrzystość sprawozdawczości dotyczącej wydatków ma zasadnicze znaczenie przede wszystkim w przedsięwzięciach infrastrukturalnych finansowanych bezpośrednio przez fundusze lub instrumenty finansowe UE; wzywa Komisję do zapewnienia obywatelom Unii pełnego dostępu do informacji o współfinansowanych projektach;

40. podkreśla potrzebę pełnej przejrzystości sprawozdawczości dotyczącej transferów i pożyczek w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i wzywa Komisję do zapewnienia Parlamentowi pełnego dostępu do informacji;

41. zwraca się do Komisji o zintensyfikowanie wysiłków mających na celu zapobieganie nadużyciom i wykrywanie ich, aby zagwarantować, że środki UE będą w dalszym ciągu docierać do zamierzonych beneficjentów i przynosić efektywne i wymierne skutki dla życia obywateli;

Cyfryzacja jako sposób ochrony interesów finansowych UE

42. podkreśla, że większy stopień cyfryzacji, interoperacyjności i harmonizacji sprawozdawczości, monitorowania i audytów w UE powinien zostać osiągnięty już dawno i jest niezbędny z uwagi na transgraniczny charakter niewłaściwego wykorzystania, oszustw, sprzeniewierzeń, konfliktów interesów, podwójnego finansowania i innych problemów systemowych; wyraża ponadto zaniepokojenie kontrolami instrumentów finansowych, którymi zarządzają pośrednicy, oraz wykazanymi niedociągnięciami w kontrolach zarejestrowanych siedzib beneficjentów; ponownie podkreśla potrzebę uzależnienia wypłaty środków bezpośrednich i pośrednich od ujawnienia danych dotyczących rzeczywistej własności przez beneficjentów i pośredników finansowych;

43. ubolewa, że zgodnie z obowiązującymi przepisami brak informacji o strukturach własności i rzeczywistych beneficjentach przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw w znacznym stopniu przyczynia się do braku przejrzystości sposobu, w jaki środki finansowe są obecnie rozdzielane, i utrudnia skuteczniejsze wykrywanie nieprawidłowości; ponownie podkreśla kluczowe znaczenie kompleksowych, wiarygodnych i porównywalnych danych dla wydajnej, skutecznej i terminowej kontroli wydatków UE oraz ochrony pieniędzy europejskich podatników;

44. ponawia swój pilny apel do Komisji o zaproponowanie podstawy prawnej w rozporządzeniu finansowym do utworzenia interoperacyjnego cyfrowego systemu sprawozdawczości i monitorowania, aby umożliwić terminowe składanie jednolitych i znormalizowanych sprawozdań przez organy państw członkowskich w obszarze zarządzania dzielonego; zachęca do obowiązkowego stosowania istniejących narzędzi eksploracji danych i oceny ryzyka, takich jak Arachne, jako jednego z elementów planowanego systemu sprawozdawczości i monitorowania; podkreśla, że taki interoperacyjny system sprawozdawczości i monitorowania umożliwiłby nie tylko wcześniejsze i skuteczniejsze wykrywanie niewłaściwego wykorzystywania funduszy, oszustw, sprzeniewierzeń, konfliktów interesów, podwójnego finansowania i innych problemów systemowych, lecz także kompleksowy przegląd rzeczywistego podziału funduszy UE i potencjalnie niezamierzonej koncentracji w rękach nielicznych oligarchicznych lub nawet przestępczych beneficjentów końcowych;

45. przypomina, że system ten nie powinien skutkować nałożeniem nadmiernych obciążeń biurokratycznych na organy krajowe ani powstawaniem zatorów danych; wzywa Komisję, by określiła, które wskaźniki i dane są rzeczywiście istotne, niezbędne i proporcjonalne do celów audytu i kontroli oraz do realizacji zamierzonych celów programowania, oraz by ograniczyła liczbę wskaźników i celów pośrednich, które należy wprowadzać do systemu;

46. zauważa, że system wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES) ustanowiony na mocy art. 135 rozporządzenia finansowego powinien zapewniać nakładanie skutecznych sankcji na niewiarygodne osoby lub podmioty przez wykluczenie ich z procedur wyboru i udzielania zamówień finansowanych z budżetu UE oraz przez nakładanie kar finansowych; wyraża ubolewanie, że w bazie danych wymieniono zaledwie kilka podmiotów gospodarczych – sześć według stanu na maj 2021 r.; wzywa Komisję, by dokonała przeglądu kryteriów w celu ograniczenia złożoności i zwiększenia możliwości stosowania systemu EDES w praktyce;

Środa, 7 lipca 2021 r.

47. wzywa Komisję, by w swoim wniosku dotyczącym przeglądu rozporządzenia finansowego rozważyła rozszerzenie systemu EDES tak, aby miał on zastosowanie do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, z poszanowaniem zasad proporcjonalności i adekwatności; apeluje do państw członkowskich i Komisji o zapewnienie większej interoperacyjności istniejących baz danych i narzędzi do eksploracji danych na szczeblu europejskim i krajowym; dostrzega, że według Europejskiego Inspektora Ochrony Danych ustanowienie takiej interoperacyjności nie stanowi problemu z perspektywy ogólnych zasad ochrony danych, o ile istnieje ku temu wyraźna podstawa prawna;

48. z zadowoleniem przyjmuje obowiązujące przepisy w sprawie e-zamówień, zgodnie z którymi informacje o przetargach należy publikować w dzienniku Tenders Electronic Daily (TED), dokumenty zamówienia muszą być dostępne w formacie elektronicznym z hiperłączami zawartymi w ogłoszeniach TED, podmioty gospodarcze mają obowiązek składania ofert w formacie elektronicznym, a instytucje zamawiające muszą przyjmować faktury w formie elektronicznej;

49. zauważa, że obszar zamówień publicznych przechodzi proces transformacji cyfrowej; z zadowoleniem przyjmuje proces transformacji zamówień publicznych z myślą o wdrożeniu technologii cyfrowych; jest zdania, że reforma ta powinna wykraczać poza samo przejście na stosowanie narzędzi elektronicznych i obejmować różne etapy przed udzieleniem zamówienia i po jego udzieleniu; podkreśla, że reformy te powinny również umożliwiać uwzględnienie podejść opartych na danych na poszczególnych etapach procedury udzielenia zamówienia; wzywa Komisję, by zwróciła szczególną uwagę na umowy ramowe zawierane w drodze procedur udzielania zamówień publicznych, ponieważ związane z tym nadużycia finansowe i korupcja stanowią podwyższone ryzyko dla interesów finansowych Unii;

50. zauważa, że większa cyfryzacja usług publicznych i przepisy dotyczące zwiększonej przejrzystości oznaczają, że więcej informacji na temat finansów publicznych UE dostępnych jest w formacie elektronicznym; zauważa ponadto, że moc obliczeniowa i dostępne obecnie oprogramowanie pozwalają na kompleksowe przetwarzanie dużych ilości złożonych danych w stosunkowo krótkim czasie, co stwarza nowe możliwości wykrywania nadużyć finansowych dzięki wyspecjalizowanym technikom analizy danych, takim jak duże zbiory danych, eksploracja danych oraz technologie AI wykorzystujące otwarte dane; uważa, że duże zasoby otwartych danych są okazją by wspierać tworzenie wiarygodnych „systemów reputacji”, które mogą przyczynić się do zapobiegania działalności przestępczej; zwraca się do Komisji o przeprowadzenie systemowej analizy sposobów wykorzystywania nowych technologii w dziedzinie wykrywania nadużyć i zapobiegania im, o ocenę ich ograniczeń i o opracowanie propozycji poprawy ich stosowania;

Nowa strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych

51. wyraża zadowolenie z przyjęcia 29 kwietnia 2019 r. nowej strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych; z zadowoleniem przyjmuje politykę zerowej tolerancji wobec nadużyć finansowych; z zadowoleniem przyjmuje przywrócenie przez Komisję nadzoru korporacyjnego nad kwestiami nadużyć finansowych poprzez przyznanie OLAF-owi większej roli doradczej i nadzorczej; przypomina, że w strategii przewidziano wiążący plan działania jedynie dla służb Komisji i agencji wykonawczych, mimo że większość obowiązków spoczywa na państwach członkowskich; wzywa do przyjęcia ujednoczonego podejścia uwzględniającego również państwa członkowskie;

52. wzywa Komisję, by rozważyła przeprowadzenie przeglądu swojej nowej strategii zwalczania nadużyć finansowych, tak aby w pełni odzwierciedlić osiągnięcie funkcjonalności Prokuratury Europejskiej oraz jej rolę w zwalczaniu nadużyć finansowych;

53. podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie powinny priorytetowo traktować opracowywanie i ustanawianie krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych, w tym w świetle nowych wyzwań związanych z kryzysem COVID-19 oraz planami odbudowy i zwiększania odporności; jest bardzo zaniepokojony, że zgodnie z działaniami następczymi na rok 2018 r. tylko 10 państw członkowskich zgłosiło przyjęcie lub aktualizację krajowej strategii zwalczania nadużyć finansowych i poinformowało o tym OLAF, podczas gdy 17 państw członkowskich w dalszym ciągu nie przyjęło takiej strategii ⁽²¹⁾, a tylko cztery z nich rozważają przyjęcie lub przygotowanie nowej strategii ⁽²²⁾; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze nie przyjęły krajowej strategii zwalczania nadużyć finansowych, aby to uczyniły bez dalszej zbędnej zwłoki; wzywa Komisję, by oceniła przyjęte krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych, zbadała, dlaczego odnośnie państwa członkowskie pozostają w tyle, jeśli chodzi o ich przyjęcie, oraz by skłoniła pozostałe państwa członkowskie do poczynienia postępów w ich przyjmowaniu;

Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)

54. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie negocjacji w 2019 r. w sprawie przeglądu rozporządzenia w sprawie OLAF w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez OLAF; z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie w styczniu 2021 r. zmienionego rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2223,

⁽²¹⁾ Belgia, Dania, Niemcy, Estonia, Irlandia, Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Luksemburg, Litwa, Niderlandy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Finlandia i Szwecja.

⁽²²⁾ Belgia, Hiszpania, Niderlandy i Rumunia.

Środa, 7 lipca 2021 r.

które znacznie rozszerza rolę OLAF-u i stwarza możliwości płynnej współpracy z Prokuraturą Europejską; zauważa, że nowe przepisy obejmują jasną definicję uzupełniających się ról obu urzędów, jasne zasady zgłaszania spraw i poprawę sposobu prowadzenia dochodzeń przez OLAF; uznaje, że nowe ramy prawne zwiększają skuteczność OLAF-u przez uproszczenie przepisów dotyczących kontroli na miejscu i inspekcji, umożliwienie OLAF-owi uzyskiwania informacji o rachunkach bankowych za pośrednictwem właściwych organów krajowych, wzmocnienie przepisów regulujących prace jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych w państwach członkowskich i zapewnienie lepszych gwarancji osobom objętym dochodzeniami OLAF-u przez utworzenie stanowiska kontrolera;

55. uważa, że zwiększone uprawnienia OLAF-u, rozpoczęcie działalności Prokuratury Europejskiej i koordynacja prac w całej unijnej architekturze zwalczania nadużyć finansowych w celu identyfikowania, prowadzenia dochodzeń i ścigania oszustów stanowią istotny krok naprzód w ochronie interesów finansowych UE; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zawarcie porozumień roboczych między Prokuraturą Europejską a Eurojustem i Europolem, które określają zasady współpracy i sposób współdziałania organów UE w przeciwdziałaniu przestępstwom mającym wpływ na interesy finansowe Unii Europejskiej;

56. przypomina swoją ocenę znaczenia dochodzeń przeprowadzanych przez OLAF oraz jego roli w koordynowaniu działań w zakresie ochrony interesów finansowych UE i zwalczania nadużyć;

57. przypomina, że OLAF utworzono nie tylko na potrzeby dochodzeń wewnętrznych, ale również w celu wspierania państw członkowskich w prowadzonych przez nie dochodzeniach zewnętrznych; podkreśla, że po utworzeniu Prokuratury Europejskiej, OLAF pozostanie jedynym urzędem odpowiedzialnym za ochronę interesów finansowych UE w państwach członkowskich, które nie zdecydowały się przystąpić do Prokuratury Europejskiej; przypomina, że choć zasada pomocniczości uniemożliwia OLAF-owi wszczynanie dochodzeń, do których prowadzenia właściwsze są państwa członkowskie, nie wyklucza to możliwości analizowania przez OLAF powtarzających się spraw, tendencji i schematów oraz skutków swoich zdolności wykrywania tych zjawisk dla rozszerzenia współpracy i poprawy skuteczności działań;

58. zdecydowanie uważa, że OLAF musi zostać wzmocniony za pomocą środków budżetowych i personelu, aby był w pełni zdolny do wykonywania swoich obowiązków w zakresie zapobiegania i prowadzenia dochodzeń, zwłaszcza w państwach członkowskich, które nie przystąpiły do Prokuratury Europejskiej; podkreśla, że istotne jest zadbanie o to, by OLAF pozostał silnym i w pełni operacyjnym partnerem Prokuratury Europejskiej; podkreśla, że przyszła współpraca między OLAF-em a Prokuraturą Europejską powinna opierać się na ścisłej współpracy, skutecznej wymianie informacji i komplementarności, przy czym należy unikać powielania działań oraz konfliktu kompetencji;

59. przypomina, że misją OLAF-u jest pomaganie w opracowywaniu i rozwijaniu metod zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkiej innej nielegalnej działalności szkodzącej interesom finansowym Unii oraz zwalczaniu tych zjawisk; przypomina, że jednym z kluczowych elementów mandatu OLAF-u jest promowanie i koordynowanie, z państwami członkowskimi i pomiędzy nimi, wymiany doświadczeń operacyjnych oraz najlepszych rozwiązań proceduralnych w zakresie ochrony interesów finansowych Unii; w związku z tym ubolewa, że w sprawozdaniu o ochronie interesów finansowych nie przedstawiono wyraźnie oceny wyników dochodzeń OLAF-u dotyczących wydatków; zachęca OLAF do zapewnienia państwom członkowskim i Komisji konkretnych wytycznych i doradztwa w oparciu o analizę dotychczasowych doświadczeń związanych z dochodzeniami;

60. odnotowuje podpisanie porozumienia administracyjnego dotyczącego wymiany informacji i współpracy między OLAF-em a Europejskim Trybunałem Obrachunkowym w 2019 r. i z zadowoleniem przyjmuje bardziej ustrukturyzowaną współpracę między Europejskim Trybunałem Obrachunkowym a OLAF-em;

61. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie OLAF-u i współprawodawców, w ścisłej współpracy ze służbami Komisji, na rzecz włączenia standardowych przepisów dotyczących ochrony interesów finansowych Unii we wszystkich aktach prawnych dotyczących programów wydatków po 2020 r. zharmonizowanych według obszaru;

Prokuratura Europejska (EPPO)

62. z zadowoleniem przyjmuje mianowanie Laury Codruty Kövesi na stanowisko Europejskiego Prokuratora Generalnego w 2019 r. i rozpoczęcie działalności Prokuratury Europejskiej 1 czerwca 2021 r.; ubolewa, że termin osiągnięcia pełnej funkcjonalności EPPO musiał być wielokrotnie przedłużany z uwagi na brak środków finansowych i zasobów ludzkich oraz znaczne opóźnienia w mianowaniu prokuratorów europejskich i delegowanych w kilku państwach członkowskich; zwraca się do Komisji o zwiększenie zasobów finansowych i kadrowych Prokuratury Europejskiej, aby umożliwić jej stawienie czoła wyzwaniom pojawiającym się w związku z wykorzystaniem środków z wyjątkowo dużego Funduszu Odbudowy;

63. zauważa, że procedura mianowania delegowanych prokuratorów europejskich rozpoczęła się w 2019 r. i zakończyła w 2020 r., a 22 prokuratorów europejskich złożyło ślubowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości 28 września 2020 r.; wyraża ubolewanie z powodu braku nominacji europejskich prokuratorów delegowanych, w szczególności przez Słowenię,

Środa, 7 lipca 2021 r.

która odwołała proces nominacji, a także z powodu znacznych opóźnień w wielu innych państwach członkowskich; zauważa, że Prokurator Generalna Kövesi jest głęboko zaniepokojona „oczywistym brakiem lojalnej współpracy” Słowenii w następstwie opóźnień w mianowaniu prokuratorów delegowanych; apeluje do Komisji o ścisłe monitorowanie państw członkowskich, które nie mianowały jeszcze europejskich prokuratorów delegowanych lub nie dostosowały przepisów krajowych do faktu rozpoczęcia działalności przez Prokuraturę Europejską, w stosownych przypadkach, przez zawieszenie ich finansowania na podstawie art. 63 ust. 2 i 8 rozporządzenia finansowego i przepisów sektorowych lub przez wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; zauważa ponadto, że do końca 2019 r. 18 państw członkowskich powiadomiło Komisję o włączeniu do prawa krajowego dyrektywy PIF; wzywa Komisję, by dołożyła wszelkich starań, aby zachęcić wszystkie państwa członkowskie do przystąpienia do Prokuratury Europejskiej; wzywa pięć państw członkowskich, które jeszcze nie dołączyły, aby uczyniły to bez zbędnej zwłoki;

64. przypomina, że zgodnie z decyzją wykonawczą Rady (UE) 2018/1696 komisja selekcyjna do spraw mianowania prokuratorów europejskich ocenia kandydatów i przedstawia Radzie ranking, który Rada musi wziąć pod uwagę, lecz ranking ten, zgodnie z decyzją wykonawczą, nie jest wiążący; przypomina, że w przypadku kandydatów wskazanych przez Belgię, Bułgarię i Portugalię Rada nie zastosowała się do kolejności preferencji proponowanej przez komisję selekcyjną; przypomina, że 27 lipca 2020 r. Austria, Estonia, Luksemburg i Niderlandy opublikowały oświadczenie, w którym stwierdziły, że „należy unikać konkurencji między rankingami krajowych komisji selekcyjnych a rankingiem europejskiej komisji selekcyjnej, gdyż grozi ona osłabieniem europejskiego składnika procedury powoływania”;

65. z ogromnym zaniepokojeniem podkreśla fakt, że Malta nie mianowała trzech odpowiednich kandydatów do kolegium Prokuratury Europejskiej, co opóźniło ukończenie tworzenia kolegium; wyraża ponadto szczególne zaniepokojenie doniesieniami mediów, że rząd portugalski przekazał Radzie nieprawdziwe informacje na temat stopnia i doświadczenia kandydata, który zajął drugie miejsce w rankingu europejskiej komisji selekcyjnej i ostatecznie został mianowany na stanowisko portugalskiego prokuratora europejskiego; wyraża ponadto zaniepokojenie faktem, że jeden z odrzuconych kandydatów z Belgii złożył skargę do Trybunału Sprawiedliwości dotyczącą procedury wyboru; ubolewa, że te kwestie zdominowały utworzenie kolegium Prokuratury Europejskiej i wzywa zaangażowane państwa członkowskie, by przedstawiły Parlamentowi wszystkie niezbędne informacje i dokumenty umożliwiające pełną ocenę prawidłowości procedury wyboru;

66. przypomina, że europejcy i delegowani prokuratorzy muszą być niezależni, a wszelkie podejrzenia o interwencję rządu krajowego na korzyść kandydata wbrew zaleceniom europejskiej komisji selekcyjnej miałyby poważne i negatywne konsekwencje dla reputacji, integralności i niezależności Prokuratury Europejskiej jako instytucji;

Walka z korupcją

67. wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia dyrektywy (UE) 2019/1937 („dyrektywa o ochronie sygnalistów”), zauważając jednocześnie, że termin jej transpozycji upływa 17 grudnia 2021 r.; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania i wspierania państw członkowskich, aby zapewnić pełną, prawidłową i terminową transpozycję dyrektywy oraz rozpocząć ocenę wdrażania dyrektywy przez państwa członkowskie niezwłocznie po upływie terminu transpozycji;

68. podkreśla znaczenie niezależnych mediów i dziennikarstwa śledczego i ponownie podkreśla potrzebę ich ochrony; wzywa Komisję do zapewnienia poważnej ochrony prawnej, podobnej do tej, jaką zapewnia się sygnalistom, oraz do opracowania kompleksowych środków ochrony i finansowania niezależnego dziennikarstwa śledczego, w tym mechanizmu szybkiego reagowania dla zagrożonych dziennikarzy oraz skutecznych przepisów przeciwdziałających strategicznemu powództwu zmierzającemu do stłumienia debaty publicznej (SLAPP);

69. podkreśla znaczenie postępów, jakie poczyniono pod względem inicjatyw ustawodawczych i politycznych Komisji w zakresie zapobiegania korupcji i jej zwalczania, a także regularnego monitorowania i oceny ram prawnych państw członkowskich za pośrednictwem nowo wprowadzonego sprawozdania na temat praworządności; przypomina jednak, ponownie wyrażając ubolewanie, że Komisja nie uważa już za konieczne publikowania specjalnego sprawozdania antykorupcyjnego, że nowo ustanowione sprawozdanie na temat praworządności ma charakter wysoce opisowy; wzywa Komisję do uzupełnienia tych sprawozdań poprzez wydanie zaleceń dotyczących sytuacji, w których stwierdzono niedociągnięcia;

70. wyraża poważne zaniepokojenie z powodu ustaleń zawartych w sprawozdaniu na temat praworządności z 2020 r., w którym podkreślono obawy dotyczące skuteczności dochodzeń, ścigania i orzekania w sprawach dotyczących korupcji, w tym korupcji na wysokim szczeblu, w kilku państwach członkowskich, takich jak na przykład Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Węgry, Malta i Słowacja; podkreśla, że korupcję na wysokim szczeblu należy ścigać systematycznie w drodze konsekwentnych i zdecydowanych działań zmierzających do wszczynania postępowań przygotowawczych i ścigania przypadków korupcji z udziałem urzędników wysokiego szczebla lub ich najbliższego otoczenia w przypadku pojawienia się poważnych zarzutów;

Środa, 7 lipca 2021 r.

71. podkreśla, że instytucje, którym powierzono egzekwowanie prawa karnego, muszą prowadzić działania w sposób skuteczny i bezstronny, a w celu wykonywania zadań powinny dysponować odpowiednim finansowaniem, zasobami ludzkimi, zdolnościami technicznymi i specjalistyczną wiedzą fachową;
72. podkreśla, że związek między korupcją a nadużyciami finansowymi w UE może wywierać negatywny wpływ na budżet UE; wzywa Komisję, aby rozważyła ustanowienie sieci organów na rzecz zapobiegania korupcji w Unii Europejskiej;
73. z zadowoleniem przyjmuje rolę Unii jako obserwatora w Grupie Państw przeciwko Korupcji (GRECO), jednocześnie przypominając swoje zalecenie, by UE została członkiem GRECO; w pełni popiera deklarację sztokholmską z grudnia 2019 r., w której wzywa się europejskich decydentów do zaostrzenia walki z korupcją;
74. zauważa, że odpowiednią podstawą prawną umożliwiającą UE pełne członkostwo w GRECO jest art. 83 TFUE w związku z art. 218 TFUE; zauważa, że pełne członkostwo UE w GRECO wymagałoby zaproszenia od Komitetu Ministrów Rady Europy oraz zawarcia umowy między Radą Europy i UE w sprawie warunków członkostwa; zauważa, że mającą zastosowanie procedurę decyzyjną określono w art. 218 TFUE w odniesieniu do zawierania umów międzynarodowych, zgodnie z którym Rada, działając na zalecenie Komisji, musiałaby upoważnić Komisję do negocjowania ustaleń dotyczących członkostwa w GRECO z Radą Europy i zwrócić się do Parlamentu o zgodę, po czym Rada mogłaby przyjąć ostateczną decyzję o zawarciu umowy;
75. zauważa, że w przypadku uzyskania pełnego członkostwa UE w GRECO instytucje UE mogą podlegać monitorowaniu i ocenie przez grupę państw; podkreśla, że system oceny GRECO powinien uwzględniać specyficzny charakter UE, jako Unii opartej na zasadzie kompetencji powierzonych, jej instytucji oraz szczególnych aspektów prawa UE; podkreśla, że w umowie dotyczącej zasad członkostwa należy z wyprzedzeniem sprecyzować prawa i obowiązki UE w GRECO oraz praktyczne warunki członkostwa jako odrębnego podmiotu prawnego obok wszystkich państw członkowskich;
76. zauważa, że w 2019 r. państwa członkowskie zgłosiły osiem środków o charakterze ustawodawczym, organizacyjnym i administracyjnym w obszarze zwiększania przejrzystości, zwalczania korupcji i zapobiegania konfliktom interesów w dziedzinie zamówień publicznych;
77. ponawia apel do Komisji o ustanowienie wewnętrznego mechanizmu oceny korupcji dla instytucji UE;
78. jest zaniepokojony z powodu niedawnej dymisji prokuratora generalnego Czech uzasadnionej stałym naciskiem ze strony minister sprawiedliwości; zwraca się do Komisji o przeanalizowanie słabych stron czeskiego systemu sądowego i staranne zbadanie istnienia innych spraw z udziałem członków czeskiego rządu, które zostały wycofane lub przedwcześnie zamknięte w następstwie nacisków lub nieuzasadnionej ingerencji; wzywa Komisję, by przeprowadziła taką analizę również w odniesieniu do wszystkich innych państw członkowskich oraz by przekazywała na bieżąco informacje Parlamentowi na temat ustaleń i wniosków;

Zalecenia

79. powtórnie wzywa Komisję do stworzenia cyfrowego, interoperacyjnego i jednolitego systemu zbierania od państw członkowskich porównywalnych danych o nieprawidłowościach i nadużyciach finansowych, by unormować proces zgłaszania oraz zapewnić jakość przekazywanych informacji i porównywalność danych; podkreśla znaczenie harmonizacji definicji w celu uzyskania danych porównawczych w całej UE;
80. wzywa Komisję do zapewnienia pełnej przejrzystości i jakości danych przekazywanych przez państwa członkowskie w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami; wzywa państwa członkowskie do terminowego przekazywania kompletnych danych; apeluje do Komisji i państw członkowskich o powiązanie systemu zarządzania nieprawidłowościami z systemami EDES i Arachne oraz o zapewnienie dostępu wszystkim państwom członkowskim i Komisji;
81. uważa, że konieczne jest zacieśnienie współpracy między państwami członkowskimi w dziedzinie wymiany informacji w celu poprawy gromadzenia danych i wzmocnienia skuteczności kontroli;
82. podkreśla, że system EDES, jako czarna lista UE, może w ogromnym stopniu przyczynić się do wykrywania osób i przedsiębiorstw niewłaściwie wykorzystujących środki UE; odnotowuje ponadto wyrok Sądu z 13 maja 2020 r. w sprawie T-290/18 (Agmin Italy SpA przeciwko Komisji), w którym Trybunał Sprawiedliwości potwierdził ważność odpowiednich ról panelu i urzędników zatwierdzających oraz stwierdził, że prowadzone przez panel postępowanie kontrydiktoryjne

Środa, 7 lipca 2021 r.

zapewniło pełne poszanowanie prawa zainteresowanego podmiotu do bycia wysłuchanym; wzywa Komisję, by w swoim wniosku dotyczącym przeglądu rozporządzenia finansowego rozważyła rozszerzenie stosowania systemu EDES na fundusze objęte zarządzaniem dzielonym; apeluje do Komisji o zapewnienie niezbędnych środków finansowych i kadrowych dla tego systemu, aby umożliwić jego działanie w pełnym wymiarze czasu pracy;

83. ubolewa z powodu istnienia ponad 290 systemów monitorowania i sprawozdawczości w odniesieniu do WPR i funduszy spójności, co uniemożliwia weryfikację beneficjentów końcowych tych środków oraz skuteczne zapobieganie nadużyciom finansowym i korupcji oraz prowadzenie dochodzeń w ich sprawie; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia zharmonizowanego lub ujednoczonego systemu sprawozdawczego obejmującego aktualne i dokładne dane w celu zaradzenia tej sytuacji;

84. przypomina o potrzebie bardziej zdecydowanej i skutecznej reakcji i koordynacji zarówno na szczeblu UE, jak i krajowym w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną, w tym z przestępczością mafijną, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów transnarodowych i transgranicznych, aby przeciwdziałać stałej zdolności oszustów do dostosowywania się do nowych technologii i scenariuszy; podkreśla, że można to osiągnąć dzięki wykorzystaniu narzędzi sztucznej inteligencji, eksploracji danych i innych odpowiednich narzędzi cyfrowych, przy jednoczesnym poszanowaniu ochrony danych osobowych;

85. podkreśla szczególne znaczenie unijnych i krajowych instytucji i organów ds. zwalczania nadużyć finansowych w kontekście zwiększenia środków UE za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; przypomina o znaczeniu wspierania i zacieśniania współpracy między unijnymi instytucjami, Prokuraturą Europejską, OLAF-em, unijnymi agencjami – zwłaszcza Europol i Eurojustem – oraz organami krajowymi, aby skutecznie wykrywać i zwalczać nadużycia finansowe i korupcję, unikając jednocześnie powielania ról i ułatwiając wymianę informacji; przypomina o konieczności zapewnienia w przyszłych budżetach większych i bardziej odpowiednich środków dla Prokuratury Europejskiej, OLAF-u i odpowiednich agencji UE; ponawia swój wniosek o umożliwienie Prokuraturze Europejskiej wykorzystania środków finansowych w budżecie na 2021 r. na dodatkową rekrutację personelu, zwłaszcza biorąc pod uwagę zwiększone obciążenie pracą w związku z przyjęciem nowego długoterminowego budżetu UE, Next Generation EU i innych projektów, w których zwraca się szczególną uwagę na koszty;

86. podkreśla znaczenie ustrukturyzowanej wymiany informacji między właściwymi organami dla kontroli krzyżowej zapisów księgowych dotyczących transakcji między co najmniej dwoma państwami członkowskimi, tak aby zapobiegać transgranicznym oszustwom w wydatkowaniu funduszy strukturalnych i inwestycyjnych; ponownie zwraca się do Komisji o włączenie do jej programu prac wniosku ustawodawczego dotyczącego rozporządzenia horyzontalnego w sprawie wzajemnej pomocy administracyjnej w dziedzinie wydatków UE; podkreśla, że tę wymianę informacji należy prowadzić w formacie cyfrowym, za pośrednictwem interoperacyjnych lub współdzielonych systemów informatycznych i narzędzi, aby przyspieszyć współpracę i zwiększyć jej skuteczność;

87. ubolewa nad faktem, że tylko 13 państw członkowskich skorzystało z bazy danych Arachne podczas analizy ryzyka; ponownie podkreśla znaczenie tego narzędzia oraz interoperacyjności systemów informatycznych i baz danych do celów analizy ryzyka nadużyć finansowych i wykrywania nadużyć finansowych; ponawia apel do Komisji, a w szczególności do państw członkowskich w Radzie, by przychyliły się do stanowiska Parlamentu dotyczącego wprowadzenia obowiązku stosowania Arachne; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania, że do systemu będą dostarczane aktualne i wiarygodne dane; jest zdania, że Komisja, Trybunał Obrachunkowy, Prokuratura Europejska i OLAF powinny mieć dostęp do tych danych;

88. zauważa, że 16 państw członkowskich rozszerzyło analizę ryzyka w celu wykrywania nadużyć finansowych i nieprawidłowości dzięki wykorzystaniu narzędzi informatycznych; wzywa Komisję, by ułatwiła wymianę dobrych praktyk między tymi państwami a państwami członkowskimi niemającymi doświadczenia w tym zakresie;

89. z zaniepokojeniem zauważa, że w sprawozdaniu o ochronie interesów finansowych UE nie przedstawiono żadnych informacji na temat analizy przypadków konfliktu interesów, pomimo znaczenia nowego przepisu przyjętego w 2018 r. w rozporządzeniu finansowym oraz uznanego znaczenia i wpływu tego zjawiska; wzywa Komisję do uzupełnienia tej luki w następnym sprawozdaniu o ochronie interesów finansowych UE i zwrócenia większej uwagi na nadużycia finansowe związane z zamówieniami publicznymi;

90. podkreśla, że w celu skutecznego zwalczania korupcji i ochrony interesów finansowych UE Komisja powinna przyjąć całościowe, spójne i systematyczne podejście poprzez opracowanie lepszych zasad dotyczących przejrzystości, niepołączalności stanowisk i konfliktów interesów, mechanizmów kontroli wewnętrznej, nielegalnego lobbingu i sytuacji związanych z efektem „drzwi obrotowych”, które mogą być szkodliwe dla stosunków między instytucjami a przedstawicielami grup interesu;

Środa, 7 lipca 2021 r.

91. zwraca się do Komisji o zbadanie nowych sposobów udostępniania i analizowania sprawozdania o ochronie interesów finansowych UE wraz z innymi źródłami informacji i sprawozdaniami rocznymi takimi jak sprawozdanie na temat praworządności, w tym w drodze pogłębionego dialogu między Europolem, Eurojustem i Prokuraturą Europejską, aby pomóc w identyfikowaniu tendencji w zakresie nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi i nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, wykrywaniu słabych punktów i dostarczaniu przydatnych doświadczeń w celu usprawnienia przyjmowania środków w zakresie odporności na oszustwa przez wszystkie zainteresowane strony;

92. z zadowoleniem przyjmuje wydarzenia zorganizowane przez OLAF w 2019 r. poświęcone konkretnie wspieraniu państw niebędących członkami UE; zdecydowanie zachęca Komisję, OLAF oraz wszystkie inne instytucje i organy UE, którym powierzono ochronę interesów finansowych Unii, by aktywnie angażowały się i współpracowały z organami partnerskimi w krajach kandydujących, potencjalnych krajach kandydujących i krajach Partnerstwa Wschodniego, poprzez promowanie środków mających na celu skuteczne zajęcie się ewentualnymi przypadkami nadużyć finansowych; wzywa Komisję do opracowania specjalnych i regularnych mechanizmów w celu skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym dotyczącym funduszy UE i zwalczania ich w tych państwach;

93. ubolewa z powodu konieczności wielokrotnego powtarzania swoich zaleceń bez jakiegokolwiek jasnej odpowiedzi ze strony Komisji; z ubolewaniem stwierdza, że w przypadku niektórych uwag i zaleceń Komisja nie podjęła niestety żadnych konkretnych działań ani środków; zwraca się do Komisji o przedstawianie Parlamentowi jednoznacznego wyjaśnienia za każdym razem, gdy postanowi ona nie zastosować się do któregośkolwiek z jego zaleceń;

o

o o

94. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania rezolucji Radzie i Komisji.
